

Mike Ficco, Teo Delić, Katarina Kosič Ficco, Philip Schuchardt

EKSPEDICIJA KUČKA KORITA, ČRNA GORA 2018

Mike Ficco

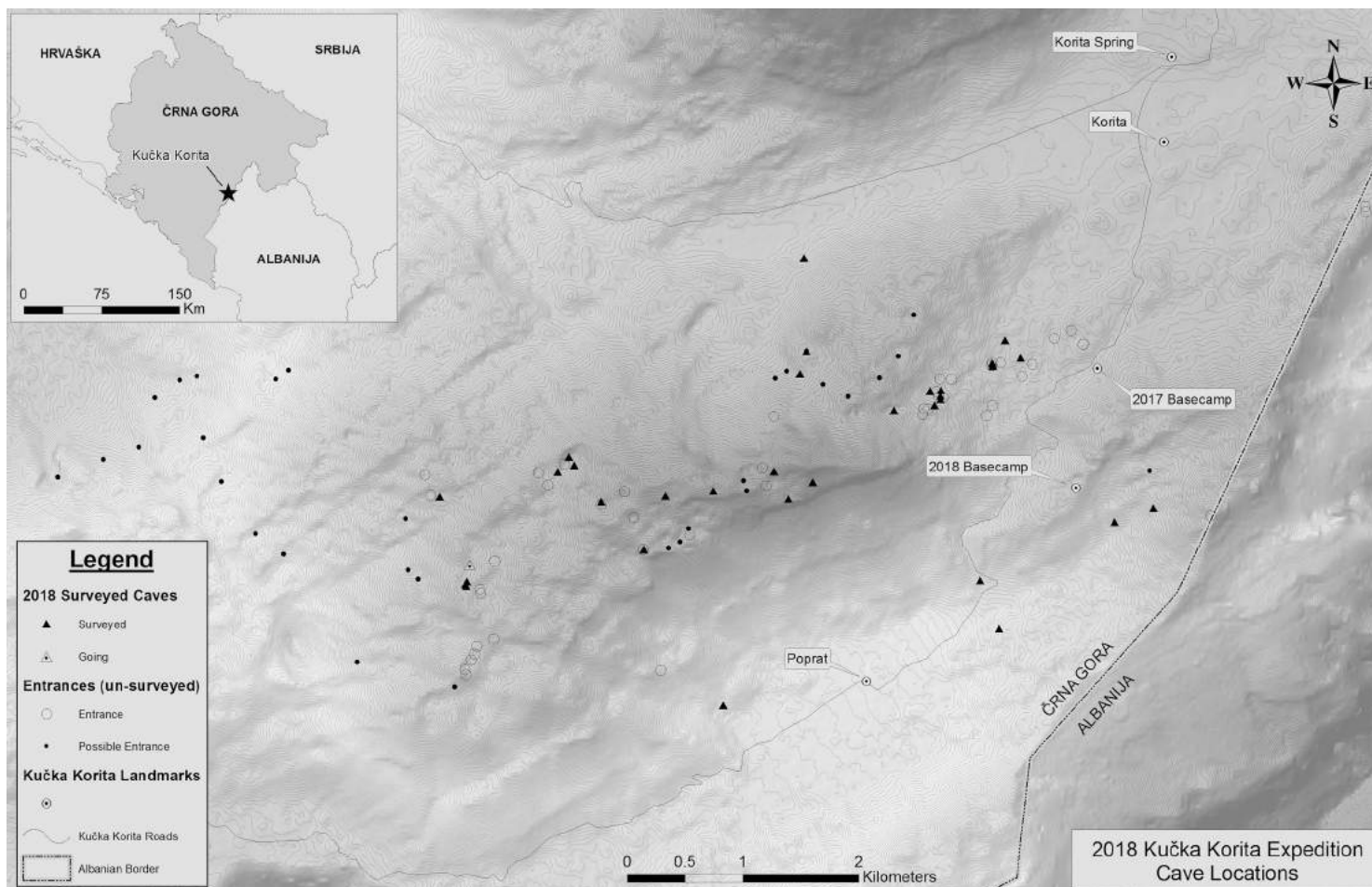
Introduction and statistics

The namesake mountains of Montenegro include some of the lesser explored karst areas of the Dinaric Region. A small collection of Slovenian and American cavers have visited one of these karst areas during the summers of 2017 and 2018 with the objective of exploring and mapping the area's many caves, and hopefully finding "The Big One". The following article provides a brief summary of our group's exploits to date. Of course, everyone experiences life differently so we thought it would be fun to tell our story from four different perspectives (two Slovenians and two Americans). This is Mike, and I'll start by setting the stage with some background information and statistics.

In 2017 we decided to have a look at some of the lesser travelled karst areas in Montenegro in the hope of finding something with long and deep cave potential. Pre-expedition evaluation of geology, aerial photography, and available literature identified an area that looked promising

in east-central Montenegro along the Cijevna River Canyon, bordering Albania. This area, referred to in the literature and by local farmers, as Kučka (or Katun) korita, consists of a relatively flat carbonate plateau which drops precipitously approximately 1200 meters down into the Cijevna Canyon. The plateau is comprised of a thick (>2000 m) sequence of cretaceous limestones which dip northwestward at 15 to 30 degrees (away from the canyon). A series of ridges are developed perpendicular to the dip, which rise 300 to 500 meters above the plateau. Aerial photography depicted numerous features that appeared to be vertical shafts, cave entrances, and collapsed karst features, located both on the ridges as well as on the plateau itself.

Available literature suggested that the area has seen very little cave exploration, however discussions with Teo Delić revealed that one notable cave was known in the area. This cave, Opasna Jama, is located on the plateau itself and has been pushed to a depth of approximately 500 m and a length of approximately one kilometer. Miloš

Kučka korita project area and cave locations (foto: Mike Ficco).

Pavičević (from Podgorica, Montenegro) is leading the ongoing exploration efforts in Opasna Jama.

In May 2017, Joe Myre, Stephanie Sullivan, Katarina Kosič Ficco and I spent 6 days doing a reconnaissance of the Kučka korita area. With no predetermined expectations, we stuffed our gear in a van and drove east towards Montenegro, hoping for the best. Ropes and rigging gear were borrowed from the DZRJL caving club. We spent a night in Trebinje, and arrived in the korita area the following day, driving the van partway up an old logging road to a small clearing which became our basecamp for the next few days. The karst looked great. The terrain was a combination of cleared pasture, forest and bare karst. We focused our energy on the main (Kaženik) ridge west of camp, accessing the ridge via an established trekking trail that climbs the 400–500 vertical meters to the ridgetop. The limestone was highly fissured, and pockmarked with vertical shafts. Time was short, so we primarily collected entrance location data with GPS, and did very little exploration. In total we identified more than 12 entrances, including a nice parallel shaft which appeared to be approximately 100 m in depth. Satisfied that the area did indeed hold promise for significant cave development, we departed for Slovenia and began making plans for a return expedition in 2018.

By the time that June 2018 had rolled around, we'd hyped the trip sufficiently that we had seven people lined up for a three-week expedition. The group included: Joe Myre, Mike Futrell, Philip Schuchardt, Sara Fleetwood, Teo Delić, Katarina Kosič Ficco and myself. Permits had been acquired from the Montenegrin government for both cave exploration and biologic collection, and on June 23rd we filled two rental vans full of gear and headed back to Kučka korita. I'll let the other authors provide you the gory details of the expedition; instead I'll just skip ahead to the statistics (for Ikarus) and my thoughts on the results.

We had a great trip! It included a bit of everything: exciting weather, good food, beautiful scenery, great friends (both new and old) and of course lots of caves. In total we identified more than 100 new caves, and mapped 34 of these for a cumulative surveyed length of approximately 2.5 kilometers. Most of the surveyed caves were vertical shafts in the 30–50 m depth range, with little horizontal development. However, several of the entrance shafts were in the 90–100 m depth range. Towards the end of the expedition we discovered a cave (C95) that looks like it wants to be a big cave, currently it is approximately 449 m long, 116 m deep and continuing. The excitement of this

*Philip Schuchardt rigging on one of the dead-bottom pits
foto: Mike Ficco).*

discovery and the many other unexplored entrances in the area means that we will be returning for more adventures in 2019.

Included in our arsenal of exploration tools in 2018 was a DJI quadcopter which proved invaluable for locating and photographing caves. We are grateful to DZRJL for once again allowing us the use of rope and rigging hardware, and to the National Speleological Society for providing funds to purchase a rotary hammer drill.

Now to continue with the gory details...

Teo Delić

Moji bratje Amerikanci, ali kako preživeti tedne z neznanci

Od samega začetka je bila planirana ekspedicija z Američani, kakopak, ne morem reči drugače kot neobičajna. Kot prvo so vedeli kam gredo. Kot drugo so hoteli za to početje imeti tudi dovoljenje, kar je skrajno nenavadno. In tretje, za izvedbo so planirali najeti kombi. V zgodbo sem uletel zelo zagret, saj sem od najmlajših dni privrženec Kishonove knjige Doma je najhuje. Celo ponudil sem se da, zaradi poznanstev in pretekle komunikacije s Črnogorskimi državnimi in uradnimi naravovarstveniki, speljem pridobitev dovoljenja. Zadeva je stekla gladko. Dodatno so zahtevali le poskenirane potne liste, v zameno pa smo prejeli dovoljenje za tritedensko ekspedicijo na tako imenovanih Kučkim koritima. Bližal se je dan odhoda, z vsakim dnem pa je rastlo tudi število mailov na interni listi. Nato pa molk. Nič. Človek se kar vpraša, če je vse v redu, ko po tako intenzivnem dopisovanju ostane brez vsega. Niti enega maila v dnevju. Potem pa se spomniš, saj res, verjetno so na poti v Slovenijo. Na domačem terenu smo

se uskladili še glede zadnjih malenkosti in odrinili na pot. Tik pred odhodom sem začel prejemati neka čudna sporočila, od nekega Splitwise-a, ki je od mene zahteval denar. V nabiralnik so kapljala sporočila – ta in ta je plačal toliko in toliko, oziroma temu in temu si dolžan toliko in toliko. Torej so bili naši Ameriški prijatelji preleni, da bi račune preštevali in se okoli denarčkov kregali. Raje so to nalogo dodelili svojim pametnim telefonom. Ker pa slednjega nisem imel, sem dobil svojo osebno tajnico in finančno »menežerico«, Katarino, ki je v aplikacijo zapisovala še moje stroške.

In tako je končno nastopilo jutro odhoda. Jenkiji so zamujali. In ko so končno prišli, sta bila na ulici en avtomobil in en kombi. Računica se mi ni zdelo preveč ekonomična, saj nas je bilo v dveh vozilih le šest. Obetal pa se je prihod le še enega dodatnega člana. A dobro, sem si mislil, če si prej bil tiho in ti ni bilo mar, da bi prebral vse maile, je sedaj že pozno za teženje. In smo šli. Čez »Lijepo našo« smo prišli hitro. Kilometri avtoceste so kar padali pred jeklenimi konjički in do popoldneva smo že bili na meji z BIH. Tu nas je namesto »Dober dan!«, dočakalo standardno zapovedno vprašanje z zelo avtoritativnim prizvokom »Imate Zelenu karto?!«. Ko ga je Mike razočaral z dejstvom, da smo iskano karto imeli, je zaželel videti ozadje kombija. Tu smo se malo spogledali in po tistem drug drugemu zaželeli srečo, Mike pa je odprl naš privatni razstavni salon. Carinik si ni vzel kaj preveč časa. Mislim da ni bil blazno zadovoljen z vsemi ceradami in zavoji vrvi, ki so se valjali po kombiju, tako da je le odmahal z roko, češ da gremo lahko naprej. Drugi, gosposki avto, beli Volkswagen Touran, je mejo gladko prestal.

Pot smo nadaljevali čez Čapljino, a tu dlje od prvega krožišča nismo prišli. Že pogled na na avtu poležavajočega in uniformiranega policaja je dal slutiti nadaljevanje zgodbe. Takoj ko je zagledal tujo tablico je, kot brhko dekle, poskočil z »liziko« v roki ter nam ukazal ustaviti se ob strani. S Katarino sva zaključila, da lahko sedaj preizkusimo, kako se bo v komunikaciji z lokalci odrezal Mike. Skupaj s policajem sta doživela hudo regresijo. Medtem ko je denarčkov lačni uniformiranec ponavljal »floresent, floresent« je Mike zmedeno gledal in mihal z rameni v znak nerazumevanja. Čez čas mu je uspelo dojeti, da ta od njega zahteva rešilni jopič. Tega mu je tudi pokazal, a ni pobral simpatij. Vpoklican je bil v uradno vozilo, kjer mu je bilo razloženo, da bi po zakonski osnovi moral imeti toliko rešilnih jopičev, kot je v avtomobilu potnikov. Zgodba seveda težko drži vodo, saj bi v tem primeru moral voznik avtobusa imeti vsaj 50 jopičev. Kljub temu nam do prepira ni bilo. Ko je uniformiranec Miku s

svinčnikom na kos papirja napisal številko 20, je ta v svoji potni listi stisnil 20 eur in nam s to potezo kupil srečko za nadaljnjo pot. Seveda smo čez dogodek bentili in preklinjali celoten sistem z Daytonskim dogovorom vred. Sam sem obljubil, da bom po povratku o nemilem dogodku obvestil tudi višje inštanse, kar sem pozneje tudi naredil. Pisal sem na Bosansko ministrstvo notranjih zadev, lokalno in regionalno policijsko postajo, ter različnim medijskim hišam. A kaj ko se je tu vse ustavilo. Nobenega odziva z nobene od strani. Ne bev ne mev. Izgleda da je vsem, razen nam, jasno kako znotraj BIH stvari funkcionirajo. No, roko na srce. Tudi nam je to bilo kristalno jasno, a poskusiti smo le morali.

Pot smo nadaljevali do Trebinja, našega prvega prenočišča. Ta je, tako kot vedno, ponudil nekaj mediteranskega pridiha, zamaknjene v celino. Z začetnega vrča vina smo nadaljevali k okoli mize hitro se obračajočih vrčih in preglaševanju drug drugega.

Zjutraj smo pot nadaljevali. Do cilja nas je še vedno ločilo nekaj ur vožnje in prečkanje še ene meje. Morebiti še bolj zanimive. Na tej pa zopet ista zgodba. Zelena karta, kaj imate v prtljažniku itd. Le s to razliko, da tokrat s Katarino nisva potunkala Mika ampak sva se zmenila, da dogovarjanje prevzamem jaz. Ob 1200 m vrvi v prtljažniku sem cariniku rekel da jo imamo le 250 m. Možakar je pokazal izjemno zanimanje za tehnološke izdelke, a kaj ko v odgovorih nismo imeli nobenih vrtljnikov, digitalnih merilcev in drugih predmetov, ki naj bi jih bili obvezni prijaviti ob vhodu v državo. Vseeno pa je zastavil vprašanje, ki to ni bilo, neke vrste retorično vprašanje: »A šta ćemo mi s vama?«. Iz rokava sem izlekel, da se jutri oglasimo pri namišljenemu komandirju Dragičeviću v Podgorici, s katerim smo zmenjeni zaradi našega bivanja v obmejnem območju. In glej ga zlomka – vsa vprašanja so zginila. Vrata v Črno goro so se nenadoma odprla. Ostalo je le nekaj malenkosti kot so trgovina, trgovina in trgovina.

Kdor še ni bil z Američani v trgovini si zagotovo misli, da je mit o njihovem megalomanskem nakupovanju le deloma ali nič kaj resen. E pa nije. Čisto zares gre. Z lahkoto so napolnili vsaj dva vozička. Med bolj zanimivimi stvarmi pa se mi je zdel nakup ne manj ne več kot dveh škatel čokoladic. Yeah man, we're gonna eat some candy bars. Da ne mislite da bo tu konec zgodbe o čokoladicah. Te so izginjale tako hitro, da nobenemu ni bilo nič jasno. V enem tednu sta povprečno »izgoreli« dve škatli čokoladic. Tip ni bil važen. Snickersi, Frutabele, Marsi...samo da je bila oblika »ta prava«. Pa tudi če ne bi bila. Do konca tabora je tako izginilo vsaj 300 čokoladic. Še vedno se, ob

misli na vse te čokoladice sprašujem, če niso morda črnogorska brezna postala neka novodobna različica čokoladnih fojb.

Ko smo končno prispeli na planoto, je bilo treba najti mesto za živeti. Prvotna ideja, da bi se udomačili v bližini neke majhne kmečke hišice, se je dokaj hitro izjalovila, saj je bila na zelo strmem pobočju in naokrog ni bilo nobenega ravnega prostora. Zgolj breg. Zato sem se kot edini balkansko govoreči človek odpravil do prve hiše z ljudmi. V njej me je dočakala 25-letna nevesta, njen dve leti star po tleh plazeči sin ter nagubana in kot paragraf izkrivljena tašča. Vsi so govorili albanščino in tako je bila moja balkanščina čisto odveč. Starka je bila zelo odprtega duha, glasna in radodarna. Ni rabila veliko časa, preden nam je v roke stisnila nekaj kozarcev, rakijo ter pristavila vodo za kavo. A zemljišča nam ni mogla odstopiti. Žal. Ne brez privolitve glave hiše, Nikole, njenega sina. Poklicala ga je. Od vsega 15 minut trajajočega pogovora v albanščini sem razumel le tri besede; čador (šotor), livada (zelenica) in Amerikanac. V kratkem je Nikola prišel domov in nam dal zeleno luč za namestitev tabora v neposredni bližini njihovega doma. A to nam ni bilo všeč. Nikakor nismo hoteli biti ves čas nekemu na glavi. Tudi zato, ker smo bili glavna atrakcija v vasi. No, če pošteno povem, ne toliko mi kot naš Touran. Kmalu so se drugi vaščani začeli ustavljati pred Nikolino domačijo. Na srečo se je tu ustavil tudi Martin Micanović, ki nam je povedal za še eno lokacijo, kjer bi lahko šotorili in nas tudi odpeljal do tja. Mesto, kamor nas je peljal je bilo, milo rečeno, čudovito. Dolinica, skrita tik za robom grebena, zaščiten od vetra, s pogledom na vse, kar oči potrebujejo. Na eni strani več sto metrov globok kanjon Ljimi i Cemit (Cijevna), na drugi gorska veriga Prokletij in pred nami razgled na mirne vodice Skadarskega jezera in greben Rumije. Seveda smo takoj pograbili ponujeno in isti večer začeli urejati svoje domovanje za naslednje tri tedne.

Strategiranje z lokalci o potencialnih lokacijah jam (foto: Sara Fleetwood).

Kakor sem imel priložnost videti, so Američani obsedeni s štrikanjem. Samo, da je bilo mogoče nategovati štikce in delati vozle, in že so bili srečni. Petstokrat so prestavili sidrišča, spremenili kote vrvic, celo celotne postavitve, preden smo imeli nameščene kuhinjo, sušilnico in dnevno sobo. Največ dela si je pri tem dal Philip. A vse njegovo delo je bilo zaman. Naslednji dan, takoj ko smo odšli iz tabora, je v vanj prišla tolpa krav. Poteptale so vse, kar se je dalo, prežvečile kose oblačil, ki so viseli v njihovem dosegu, pojedle dva ali tri kilograma sira in vakumirano slanino. Kupi iztrebkov so se našli povsod, nehote smo jih ves čas teptali. Za finale, so potrgale vso Philipovo delo. Vse cerade so plapolale v vetru, improvizirani hladilnik je bil zvrnjen. Ni nam preostalo drugega, kot da smose prijeli za glavo in znova začeli ustvarjati dom. Padle so celo primerjave krav in razdejanja, ki ga je v New Orleansu povzročila Katrina. Le malo manj vode je bilo v igri.

Naslednji dnevi so bili super. Malo smo spoznavali

Kamp #Tarlife (foto: Philip Schuchardt).

dinamiko življenja v multikulturni in ruralni sredini. Američani, Slovenci, Hrvati, Črnogorci in Albanci. Živeti samemu z Američani cel teden, preden je z morja prišla Katarina, mi nikakor ni bilo lahko. Kave kuhati ne znajo, z izjemo čokoladic pa jim je precej malo mar za hrano. Edina izjema temu je panceta. Ko so jo odkrili, je bilo vsega konec. Če je panceta slučajno prišla iz trgovine, je zmanjkala v istem večeru. Noro. In če je slučajno kakšen košček že po nesreči ostal, je z glavo plačala takoj jutraj.

Kaj pa raziskovalna vnema? O, ta je bila, kakopak, na nivoju. Že prvi dan smo na greben Kaženika, čigar vrh je bil oddaljen dve uri hoje od tabora, odnesli 1200 m vrvi, dva vrtalnika, verjetno vse transportke, ki smo jih imeli, pa še marsikaj drugega. In vsa ta roba je tam tudi ostala. Cel teden. Tri ločene ekipe, ki so hodile po grebenu, so skupno uporabile nekih 150 m vrvi. Vse ostalo je čakalo boljše

dneve. Naslednjih 10 dni. Enostavno rečeno, jam ni bilo. Vsaj takšnih ne, kjer bi potrebovali vrv. Bilo pa je veliko vhodov. Velikih, nekateri celo kolosalnih dimenzij. A kaj, ko so se vsi zaključili brez prepaha, s kupi kamenja na dnu. Vse jame so bile enostavna brezna. Žep v drobno zemlje, globok od 10 do 100 m. Brez perspektive. Nič. Kot bi davni ledenik pred seboj zabrisal vse vhode, brezna ter njihova nadaljevanja. Kljub temu, da nismo našli »the jame«, smo dali pomemben prispevek raziskovanju Kučkih korita, Poprata ter grebena Kaženika. In kakopak na samem koncu našli jamo, ki daje smisel ideji o povratku.

Katarina Kosič Ficco

Kumarice

Poleg tega, da sva bila s Teom že tako v manjšini, vzhodnemu polu zvezde tudi drugače niso bile naklonjene. Kljub neizmernemu veselju, da bom končno v slovenski družbi, sem se namreč morala odpovedati prvemu tednu ekspedicije zaradi zvitega narta. Med tem, ko sem jaz »šetala« v gozdarjih, ki so prispevali k hitri celitvi moje

nožice, ter kopalkah, po črnogorskih plažah, se zgrajala nad njihovim stanjem ter strašila turiste, se je ekipa s Teom na čelu odpravila v planine.

Teo se je izkazal za neprecenljivi atribut, saj je uspel urediti prečudovito kamp lokacijo, se spoprijateljiti z domačini, pridobil številne nove lokacije okoliških jam ter ponudnika domačega sira in jajc. Ekipa se je med mojo odsotnostjo tudi spoznala z lokalnimi mesojedimi kravami, popisala vetrove, ki so trgali cerade ter odkrila, da večina »potencialnih« jam vodi na dno mrtvih brezen brez nadaljevanja.

Kljub vsem začetnim neprijetnostim sem po okrevanju prispela v #tarplife, tabor postavljen v zavetju vrtače, s kuhinjo varno locirano pod cerado ter omarico-hladilnikom za shranjevanje posode in hrane, ki ni privlačila krav. Komaj sem se ekipi uspela pridružiti, že nas je Teo moral zapustiti zaradi izredno nesrečnih okoliščin. Tako je čredica Američanov ponovno imela zgolj enega Slovenca oziroma v tem primeru Slovenko za uradnega prevajalca. Moje poznavanje črnogorščine, ali kateregakoli balkanskega

#Tarplife by Philip Schuchardt.

V iskanju jam na Kažniku (foto: Sara Fleetwood).

jezika, ni briljantno. Bolje mi pristaja Joeva opredelitev, da govorim balkanščino. Kljub temu sem dokaj uspešno prevzela Teovo vlogo, seveda zgolj zaradi dobro pripravljenega terena. V veliko pomoč je bilo tudi Mikovo napredovanje s poznavanjem jezika, saj je sam samcat uspel policaju, ki ga je ustavil in želel vedeti, kako smo gor v hribih (do takrat so namreč že vsi vedeli kdo smo), lepo odgovoriti: »Ja, Poprat! Jama! Amerikan!« Policaj je sicer iz neznanega razloga obupal nad to komunikacijo ter ga poslal naprej, kdo bi vedel čemu?

Ob prihodu sem se želela že prvi dan zapoditi na vrh hriba, vendar sta Mike in Philip strokovno odkrila, da še nisem sposobna hoditi ter odločila, da bom ostala s preostalo ekipo v dolini. Tako sem se, nekoliko začudena, saj sem se počutila precej v redu, priključila Sari in Jou na nižjih lokacijah. Na naših dolinskih raziskavah, ki so sledile trendu mrtvih brezen, mi je Sara omenila, da Mike in Philip že kar nekaj dni sama »maširata« v hrib. Kmalu pa sem tudi opazila, da si vsakič kot skupno kosilo pripravita kumarico. Kljub temu, da načeloma nobeden od njiju ne mara kumaric. Tako sta se vsak dan odpravila v gore, s kumarico za kosilo. Kaj se je dogajalo v teh dneh, ostaja skrivnost, zavita v meglice hribovja. Zadeva je postajala bolj in bolj zaskrbljujoča, ko sta začela omenjati Steva, ki ima tudi rad kumarice ... (Vrli bralec je zagotovo opazil, da na odpravi ni bilo nobenega Steva). Situacija se je očitno stopnjevala, saj je Philip pri vzpostavljanju stikov z lokalci ob najboljšem možnem mediju za tovrstne posle, rakiji, v zameno za par slik žensk in avtomobilov, ki so mu jih lokalci ponosno kazali preko pametne mašine, pokazal fotografijo našega neustrašnega vodje v leopardjih pajkicah. Na srečo so lokalci to pripisali nerazumevanju jezika ter neizkušenosti s pijačo in ne kakšni sekto, ki se lovi po hribih v leopardjih pajkicah.

Neustrašni vodja (Mike Ficco) pri vzponu iz Kavkinega brezna (foto: Philip Schuchardt).

Na podlagi tovrstnih pokazateljev sem začela resno sumiti v okužbo z določenim virusom. Glede na to, da mi je njuna pomanjkljiva higiena ter posledična nevarnost zastrupitve ali okužbe preprečevala analize spodnjega perila, nisem uspela opredeliti ali dejansko gre za GiCiPi sindrom ali ne. Zato sva se s Saro odločile za drugo taktiko ter se jima priključili na pohodih na goro. To nama je sicer bilo dovoljeno, vendar, ko sva se ponudili, da spakirava kumarico, sta oba kar naenkrat ugotovila, da kumaric ne marata več (?!). Tako smo prešli na lubenice ter raziskave opravljali v parih, kar je vodilo do težko pričakovanega predora na področju raziskav, saj sta Philip in Sara končno uspela dobiti dejansko jamo (2018C95), z nadaljevanjem, po novem imenovano Cucumber pit ali Krastavac. Tudi ta nam je ponudila kopico dogodivščin. Ena izmed njih je opisana v nadaljevanju.

Zapiski iz jamarskega dnevnika Philip-a Schuchardt-a:

Philip Schuchardt

Cucumber Business in C95 or how many cavers do you need to rig a pit?

Mike, Sara, Katarina, and Philip got an early start by waking up at 6:00 AM to go caving for the day before dropping Futrell at the airport hotel that evening. Even though there were clouds, it didn't rain. We got to 2018C95 at 9:30 AM. Mike and Katarina went up-stream to continue the survey from station 9. They only shot a few more shots before the phreatic passage became filled with flowstone. Mike and Katarina took photos and collected biology. Katarina found a cave beetle, spider, and a pseudoscorpion.

On the other end of the cave, Philip and Sara pushed the

Philip Schuchardt mapping the C95, at the bottom of the entrance pit (foto: Mike Ficco).

downstream lead and started surveying. The downstream lead is a nice canyon, 0.5 m to 1 m wide, by 2 to 3 meters high. It intersected several drippy domes and picked up loads of air heading downstream. It eventually, after 50 m, hit 10 m pit with bad rock at the top of the pitch head. Philip placed a 2-bolt anchor in the floor and then two single bolt rebelay, just below the lip, which presented a bad rub point. At the bottom of the pit, there was a too tight canyon heading off with $\frac{1}{4}$ of the air. Another dome with drippy flowstone, also came into this pit. Philip noticed that a canyon channel traversed the top of the pit, into the flowstone dome. He frogged back up and started into this ceiling meander. The meander was tight and covered in popcorn. The first squeeze was at the very start. It's a body-tight belly crawl on a dirt floor. After that squeeze, narrow but standing meander continued 3 m to the next squeeze. The second tight spot was a body-tight 90-degree bend over a floorless meander over the top of the 10 m pit. After several minutes of thrashing, grunting, and cave suit tearing, Philip popped through near the top of flowstone infeeder dome. Looking forward, Philip couldn't see very far ahead. Slimy mud now covered the meander walls (instead of dry popcorn). Unwilling to reverse the passage (because it sucked), Philip asked Sara to pass one end of the rope through the canyon to allow Philip to escape his poor life

decisions. She started into the meander, slowly getting through the first squeeze, getting lost a little bit, and then finally finding Philip's headlamp glow around a second tight spot, the S turn. By this point, Mike and Katarina showed up from their survey and biology work. Katarina heard desperate calls from Sara and rushed toward her while Mike was still lost in his photo session. Sara was semi-stranded behind the squeeze and since she didn't want to repeat the awful squeeze too many times, asked Katarina to pass her the rope. So, Katarina passed the rope to Sara and although unable to see Philip, Sara was able to reach around and attempted to toss Philip the end of the rope. After a couple tries, Philip had the end of the rope and began to pull it through the meander, one meter at a time, with help from both Sara and Katarina. While they were messing with the rope, they realized that the best way would be for Mike to rappel to the bottom of the pit, so he could pass the rigging and SRT gear to Philip from the bottom of the pit while the rope was coming from the upper meander. Philip lowered Mike one end of the rope and he attached the drill, bolt, and Philip's vertical gear to it. Philip then placed a Y-hang at the top of the canyon and got on rope, escape mode! At the Y-hang, Philip could look into 4 m x 5 m phreatic passage, with drippy flowstone, but it needed 1 bolt of aid to get into it (this lead wasn't pushed in 2018). Running out of time Philip didn't do the aid climb, but instead repelled down to a ledge and placed a 1 bolt rebelay. At this ledge, a canyon continued downstream 1.5 m by 3 m high and lead to a 30 m shaft and the rest of the cave! So, an hour and four people later, a 10 m pit was finally rigged. Due to complicating nature of the rigging the sketch of steps is attached:

Naj dodam, da sva z Mikom dejansko uspela dobiti

Cucumber business by Philip Schuchardt.

nadaljevanje tudi v drugem delu jame, vendar gre za kanjon, ki se nadaljuje pod ogromnim podorom stare, preperle sige, kateri bi potreboval precej podpore, da ne zasuje nadobudnega raziskovalca, pa tudi pomoč tretjega člana ne bi bila odveč, tako da je za enkrat postavljen na stran. Ima pa kar dober pretok zraka, tako, da nama ga je bilo kar žal zapustiti. V nadaljnjih dneh sva popisala in porisala še par jam, med drugim še eno, ki zgleda precej obetavna, vendar bi zahtevala kopanje in je tudi postavljena na stran.

Zadnje par dni pa sem preživela z Joem ob pobiranju pasti, ki jih je Teo nastavljal pred odhodom, raziskovanju jame, ki nam jo je omenil naš priljubljeni domačin in podiranju tabora. Tabor smo zaključili s tušem s pogledom na Skadarsko jezero ter ugotovitvijo Philipa, da imajo deklice precej raje čisto telo kot pa kumarica, kar je prispevalo, da se je tudi sam očistil, po štirih tednih potovanja iz ZDA do Slovenije in Črne Gore. S tem bi si skoraj mislili, da so kumarice pozabljene vendar ...

Ekipa 2018 (foto: Mike Ficco).

Katarina K. Ficco na vrhu "obetavnega" brezna (foto: Mike Ficco).

Epilog

Za razumevanje dogodkov, ki sledijo, naj omenim, da je proti koncu drugega tedna odprave Mike dobil tudi precej neprijetno razjedo v ustih (ker je čtivo namenjeno tudi mlajšim bralcem, ne bomo razpredali o potencialnih razlogih).

Zadnji pogled skozi šipo na lokacijo, ki nas bo počakala do drugega leta, ugotovitev, da smo tam pozabili Steva in lubenico in smo že bili na poti v Slovenijo. Sledilo je tradicionalno kopanje in kosilo, z morskimi datlji kot glavno jedjo, v Neumu. Na poti nazaj smo se za počitek in prebavljanje ustavili tudi na razgledni točki. Mike in Philip sta še zadnjič ujela trenutek samote in si odšla ogledat sončni zahod na razgledišče. Joe ob tem vpraša Saro: »Did they take a cucumber with them?« In Sara odgovori: »Joe, how can you ask that! You know it hurts Mike now!«

In tako smo se, ob romantiki novo nastalih vezi ter polnih vtisov in odtisov, odpeljali domov.